

Donner

opdrachtgever het risico draagt van het niet ontdekken van een gebrek bij de oplevering.

De heer Van de Beeten wijst er terecht op dat het de taak van deze Kamer is om te letten op de deugdelijkheid van wetgeving. Ik heb aangegeven waarom naar mijn gevoel de verschillende punten waarop hij vragen opriep, de wetgeving wel degelijk deugdelijker maken. Ik ben ingegaan op het punt van de inhoud van de overeenkomst en op de wijze waarop ik daaraan tegemoet meen te zijn gekomen. Ik heb ook mijn bereidheid getoond om hierover op zo kort mogelijke termijn met de Kamer te spreken.

Mevrouw Broekers suggereerde dat ik weinig sympathie voor het notariaat zou hebben. Ten onrechte, denk ik, want ik heb juist zoveel sympathie voor de notarissen dat ik hen niet in een onmogelijke positie zou willen brengen, omdat ik meen dat er een verschil is. Ik heb ook niet van eenzijdig onderzoek willen spreken, maar mevrouw Broekers noemde een aantal voorbeelden waarbij er geen sprake is van een bedenktijd. Ik heb de wetsartikelen aangegeven waarin in de genoemde landen de bedenktijd voorkomt. En ik heb verder alleen als verklaring aangegeven dat het onderzoek van het notariaat er vermoedelijk vooral op gericht was, in welke gevallen er sprake was van verplichte inschakeling van het notariaat en in welke gevallen niet. Ik laat de kwestie van de prijzen van het notariaat verder in het midden.

Ik ben het geheel met de heer Holdijk eens dat de lange voorgeschiedenis geen argument mag zijn om het wetsvoorstel te omarmen. Dat heb ik ook niet gezegd, ik heb alleen aangegeven dat de verschillende voorstellen vooral bedoeld zijn om de koper meer bescherming te bieden. Ik heb ook geprobeerd om aan te geven dat dit een eerste stap is, en zeker niet de laatste. Daarom heb ik gezegd dat ik het moeilijk zou vinden om de discussie na elf jaar opnieuw te beginnen, als dit wetsvoorstel werd afgewezen. Dat is het enige wat ik heb willen betogen, maar in mijn reactie op een vraag van mevrouw Le Poole heb ik willen aangeven dat het zeker niet mijn bedoeling is, het denken stop te zetten tot de evaluatie, maar zo snel mogelijk met deze Kamer te discussiëren over verdere rechtsbescherming, en in het bijzonder over

de vraag of wij de inhoud van de overeenkomst volgens de bestaande systematiek of via het regelend recht nader moeten invullen. En ik zou er ook de vraag van mevrouw Broekers bij willen betrekken of de bedenktijd automatisch zou moeten vervallen als de notaris is ingeschakeld of dat dit in de notariële overeenkomst zou moeten worden bepaald. Daarnaast had ik al toegezegd, nog een aantal punten erbij te betrekken, zoals verbreding van de eis van schriftelijkheid.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat een stemming bij zitten en opstaan over het wetsvoorstel wordt verlangd. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Voorzitter. Ik zeg de minister dank voor de serieuze poging die hij in tweede termijn heeft ondernomen om aan te geven dat de opmerkingen die gemaakt zijn hem ter harte zijn gegaan en dat hij die ook ter harte zal nemen.

De minister heeft toegezegd een brief aan de Eerste Kamer te zullen zenden op een termijn van uiterlijk zeven maanden of zoveel eerder als mogelijk is, maar een termijn van zeven maanden acht ik een reële termijn. Ik stel met nadruk vast dat de minister toezegt serieuze aandacht te geven aan de visie van de VVD-fractie. Immers, de suggestie van de VVD-fractie, aan te duiden als de tweewegeneer, biedt een degelijke, reële consumentenbescherming en is in dat opzicht beter dan de toch wat wassenneusachtige consumentenbescherming die in het wetsvoorstel staat.

Ervan uitgaande dat de minister zich aan zijn toezegging zal houden – daar ga ik van uit, want zo kennen wij de minister – inzake de periode van zeven maanden en dat er werkelijk serieuze aandacht aan deze punten wordt gegeven zonder "bias", trek ik de eerdere verklaring van de VVD-fractie terug dat wij niet met het wetsvoorstel zouden instemmen. Wij stemmen er derhalve wel mee in.

De heer **Van de Beeten** (CDA):

Voorzitter. De CDA-fractie heeft de hoop dat wij met de toezeggingen van de minister enigszins uit de loopgraven rondom de rol van de notaris zijn gekomen en dat wij de zaak straks naar aanleiding van zijn brief nog wat sterker op zijn merites zullen kunnen bediscussiëren, met name op het punt van het passen in de rechtssystematiek en de deugdelijkheid van de regeling. Dat is voor ons op zich voldoende om onze steun aan het wetsvoorstel vandaag niet te onthouden.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SGP tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik feliciteer de minister met dit resultaat.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het Verslag van de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven van de nieuw benoemde leden der Kamer.**

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat de heer Boorsma, tevens voorzitter, de heer De Beer en mevrouw Jaarsma door mij zijn benoemd tot leden van de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde leden der Kamer in alfabetische volgorde in groep I: de heer Van de Beeten, mevrouw Bemelmans-Videc, de heer Van den Berg, mevrouw Bierman-Beukema toe Water, de heer Biermans, mevrouw Van den Broek-Laman Trip, mevrouw Broekers-Knol, mevrouw Van Dalen-Schiphorst, de heren Dees, Doek, Van Driel, mevrouw Dupuis, de heren Dölle, Eigeman, Essers, Van Gennip, De Graaf, Hamel, Hessing, Van Heukelum, Hoekzema, Holdijk, Jurgens, mevrouw Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oye, de heren Ketting, Klink, Kohnstamm, Kox, Van der Lans, Leenders, mevrouw Van Leeuwen, de heren Lemstra, Van der Linden, mevrouw Linthorst, de heer Luitjen, mevrouw Maas-de Brouwer, mevrouw

Voorzitter

Meindersma en mevrouw Meulenbelt.

De reeds ingekomen missive van de voorzitter van het Centraal Stembureau en de geloofsbrieven van eerdergenoemde leden zijn inmiddels in handen van de commissie tot onderzoek van deze geloofsbrieven gesteld. Het is mij gebleken dat de commissie haar taak reeds heeft verricht. Ik geef het woord aan de heer Boorsma tot het uitbrengen van verslag namens de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven.

De heer **Boorsma**, voorzitter der commissie: Voorzitter. De commissie die de geloofsbrieven van de benoemde leden van de Kamer in alfabetische volgorde opgenomen in groep I heeft onderzocht, heeft de eer te rapporteren dat de geloofsbrieven en de daarbij ingevolge de Kieswet overgelegde bescheiden van de volgende personen in orde zijn bevonden: de heer R.H. van de Beeten te Aerdt, mevrouw M.L. Bemelmans-Videc te Koudekerk a/d Rijn, de heer G. van den Berg te Veenendaal, mevrouw M.E. Bierman-Beukema toe Water te Heemstede, de heer G.J.J. Biermans te Velden, mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip te Den Haag, mevrouw A. Broekers-Knol te Overeen, mevrouw W.W.J. van Dalen-Schiphorst te Hasselt, de heer D.J.D. Dees te Breda, de heer H.A. Doek te Arnhem, de heer S.J. van Driel te Voorburg, mevrouw H.M. Dupuis te Voorschoten, de heer A.H.M. Dölle te Groningen, de heer J.H. Eigeman te Culemborg, de heer P.H.J. Essers te Loon op Zand, de heer J.J.A.M. van Gennip te Den Haag, de heer G.J. de Graaf te Loenen (Gld), de heer J. Hamel te Groningen, de heer R.H. Hessing te Den Haag, de heer J.J. van Heukelum te Tynaarlo, de heer W.K. Hoekzema te Den Helder, de heer G. Holdijk te Apeldoorn, de heer E.C.M. Jurgens te Amsterdam, mevrouw E.M. Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oye te Dalfsen, de heer N.G. Ketting te Huizen, de heer A. Klink te Capelle a/d IJssel, de heer J. Kohnstamm te Amsterdam, de heer M.J.M. Kox te Tilburg, de heer J.J.M. van der Lans te Amsterdam, de heer R.M.L.A. Leenders te Maastricht, mevrouw J. van Leeuwen te Zoetermeer, de heer W. Lemstra te Hengelo (Ov), de heer P.R.H.M. Van der Linden te Nuth, mevrouw M.Y.

Linthorst te Abcoude, de heer P.J.H.M. Luijten te Amsterdam, mevrouw T.A. Maas-de Brouwer te Westbroek, mevrouw M.C. Meindersma te Zwolle, mevrouw A.H. Meulenbelt te Amsterdam.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Boorsma voor het uitbrengen van het rapport en de commissie voor het verrichten van haar taak.

Ik stel aan de Kamer voor, het advies van de commissie te volgen en het rapport in de Handelingen te doen opnemen.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat de heer De Boer, tevens voorzitter, en de heren Baarda en Bierman door mij zijn benoemd tot leden van de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde leden der Kamer in alfabetische volgorde opgenomen in groep II: de heren Middel, Van Middelkoop, mevrouw Nap-Borger, de heren Noten, Van den Oosten, Pastoor, Platvoet, Pormes, Putters, Van Raak, Rabbinge, mevrouw De Rijk, de heren Rosenthal, Russell, Schouw, Schuurman, Schuyer, mevrouw Slagter-Roukema, mevrouw Soutendijk-van Appeldoorn, de heer Stekelenburg, mevrouw Swenker, mevrouw Sylvester, mevrouw Tan, de heren Terpstra, Van Thijn, mevrouw Timmerman-Buck, mevrouw Vedder-Wubben, de heren Wagemakers, Walsma, Werner, mevrouw Westerveld, mevrouw Witteman, de heren Witteveen, Woldring, mevrouw De Wolff en de heer Zinken.

De reeds ingekomen missive van de voorzitter van het Centraal Stembureau en de geloofsbrieven van eerdergenoemde leden zijn inmiddels in handen van de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven gesteld. Tevens zijn in handen gesteld van deze commissie een brief van de commissaris van de Koningin in Noord-Holland d.d. 2 juni 2003 en een brief van de Kiesraad, eveneens d.d. 2 juni 2003. Beide brieven betreffen een fout in het proces-verbaal van de verkiezingsuitslag in de provincie Noord-Holland. Het is mij gebleken dat de commissie haar taak reeds heeft verricht. Ik geef het

woord aan de heer De Boer tot het uitbrengen van het rapport.

De heer **De Boer**, voorzitter der commissie: Als alles in dit land zo snel zou mogen werken als deze commissies, wat zou het dan opknappen!

Hartelijk dank, voorzitter, dat u mij de gelegenheid geeft om op deze laatste dag dit spreekgestoelte te beklimmen. Ik kan niet beloven dat het mijn meest enerverende bijdrage zal worden, maar dankzij Noord-Holland wordt het toch iets enerverender dan ik had vermoed. De commissie die de geloofsbrieven van de benoemde leden van de Kamer in alfabetische volgorde opgenomen in groep II heeft onderzocht, heeft de eer te rapporteren dat de geloofsbrieven en de daarbij ingevolge de Kieswet overgelegde bescheiden van de volgende personen in orde zijn bevonden: de heer L.P. Middel te Kollum, de heer E. van Middelkoop te Berkel en Rodenrijs, mevrouw H.J. Nap-Borger te Dalfsen, de heer H.C.P. Noten te Dalfsen, de heer C.G.J. van den Oosten, de heer J.J.L. Pastoor te Assen, de heer L.H.G. Platvoet te Amsterdam, de heer S.R. Pormes te Assen, de heer K. Putters te Hardinxveld-Giessendam, de heer A.A.G.M. van Raak te Amsterdam, de heer R. Rabbinge te De Wolden, mevrouw M. de Rijk te Amsterdam, de heer U. Rosenthal te Rotterdam, de heer P.W.L. Russell te Amsterdam, de heer A.G. Schouw te Dordrecht, de heer E. Schuurman te Breukelen, de heer E.H. Schuyer te Wassenaar, mevrouw T.M. Slagter-Roukema te Zuidhorn, mevrouw M.H.J. Soutendijk-van Appeldoorn te Nuenen, de heer J. Stekelenburg te Tilburg, mevrouw P. Swenker te Hoogland, mevrouw J.J. Sylvester te Naarden, mevrouw I.Y. Tan te Diemen, de heer G.H. Terpstra te Utrecht, de heer E. van Thijn te Amsterdam, mevrouw Y.E.M.A. Timmerman-Buck te Den Haag, mevrouw H.C.M. Vedder-Wubben te Den Haag, de heer E.C.M. Wagemakers te Vught, de heer J. Walsma te Hardegarijp, de heer F.J.M. Werner te Arnhem, mevrouw M. Westerveld te Amsterdam, mevrouw A.C.C. Witteman te Breukelen, de heer W.J. Witteveen te Breda, de heer H.E.S. Woldring te Amstelveen, mevrouw D.J.B. de Wolff te Arnhem, de heer A.J.G. Zinken te Echt.

Voorzitter

Ten aanzien van de geloofsbrief van de heer A.J.G. Zinken te Echt merk ik het volgende op.

Zoals blijkt uit de brief van de commissaris van de Koningin van Noord-Holland is er in het proces-verbaal van de verkiezingsuitslag een fout geslopen. In tegenstelling tot hetgeen in het proces-verbaal is vermeld, is geen stem uitgebracht op de heer Zinken maar op de heer Ten Hoeven van de OSF. Als de Kiesraad de uitslag met inachtneming van het voorafgaande had vastgesteld, had hij de zetel voor de OSF toegewezen aan de kandidaat nr. 2, de heer H. ten Hoeven. Gelet op het vorenstaande stelt de commissie voor, de heer Zinken niet toe te laten als lid van de Kamer vanwege de onjuistheid van de vaststelling van de uitslag en hiervan kennis te geven aan de Kiesraad. De Kiesraad zal dan overeenkomstig de artikelen V8 en V9 van de Kieswet op korte termijn een nieuwe uitslag vaststellen.

Is dat enerverend of niet? Volgens mij hebben wij dit nog nooit meegemaakt, maar dat weet ik niet helemaal zeker.

Ten slotte deel ik mee dat het benoemde lid der Kamer mevrouw K.H. Peijs de Kiesraad heeft meegedeeld dat zij haar benoeming niet aanneemt.

Het rapport van de commissie is neergelegd ter griffie ter inzage voor de leden. Ook de brieven van de commissaris van de Koningin en van de Kiesraad zijn neergelegd ter griffie ter inzage voor de leden. De commissie adviseert om genoemde personen, met uitzondering van de heer Zinken, als leden van de Kamer toe te laten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Boer voor het uitbrengen van het rapport en de commissie voor het verrichten van haar taak. Ik stel aan de Kamer voor, het advies van de commissie te volgen en het rapport in de Handelingen te doen opnemen. Verder stel ik voor, om 16.00 uur te beginnen met het afscheid van de vertrekkende leden.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)²

De vergadering wordt van 15.05 uur tot 16.00 uur geschorst.

De **voorzitter**: Ik deel u mee dat de

Eerste Kamer op 2 juni jongstleden de aanvullende geannoteerde agenda van de JBZ-raad van 5 en 6 juni 2003 met bijlagen heeft ontvangen. Bovendien werd heden een brief van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie ontvangen met betrekking tot de ontwerprichtlijn inzake het recht op gezinshereniging, die eveneens tijdens de komende JBZ-raad aan de orde gesteld zal worden.

Tijdens de JBZ-raad van 5 en 6 juni 2003 zijn derhalve tien het Koninkrijk bindende ontwerpbesluiten aan de orde. De bijzondere commissie voor de JBZ-raad heeft zich heden beraden over de voorgelegde, bindende ontwerpbesluiten, in aanmerking nemende dat op 27 mei jongstleden reeds werd besloten ten aanzien van de op 5 en 6 juni aanstaande geagendeerde het Koninkrijk bindende ontwerpbesluiten. De commissie adviseert als volgt.

De besluitvorming van 27 mei jongstleden kan in stand blijven. Aangezien instemming werd onthouden bij agendapunt B15 wegens het ontbreken van stukken, wordt die nu onthouden wegens de wens de definitieve tekst eerst af te wachten. Met de ontwerprichtlijn inzake het recht op gezinshereniging kan niet worden ingestemd, tenzij de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie voorafgaand aan de JBZ-raad aangeeft te zullen bewerkstelligen dat een openbare verklaring voor de notulen van de Nederlandse delegatie wordt afgelegd, houdende dat artikel 8 EVRM de ondergrens is bij de interpretatie van de artikelen in de richtlijnen.

Ik stel de Kamer voor, dit advies te volgen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Thans is aan de orde het afscheid van niet in de Kamer terugkerende leden.

Geachte medeleden, mijnheer de minister-president.

Aan de vooravond van het einde van de zitting 1999-2003 van deze Kamer en ter gelegenheid van het afscheid van niet minder dan 36, bijna de helft dus, van de nu zittende leden,

wil ik kort terugblikken op de achter ons liggende zittingsperiode.

De zitting 1999-2003 kenmerkte zich in de eerste plaats door een gedeeld voorzitterschap. Na ruim twee jaar droeg Frits Korthals Altes de hamer op 2 oktober 2001 aan mij over. Was onze aandacht vlak na 11 september 2001 vooral gericht op de gevolgen van de verschrikkelijke aanslagen voor de internationale veiligheid en vrede, ruim een halfjaar later waren het binnenlandse politieke ontwikkelingen die ons volop bezighielden.

Op 17 april 2002 bood minister-president Kok het ontslag van zijn kabinet aan naar aanleiding van het rapport van het Nederlands instituut voor oorlogsdocumentatie over Srebrenica.

Het jaar 2002 werd het jaar van twee kabinetscrisis en twee verkiezingen voor de Tweede Kamer in een jaar. Wordt een voorzitter van de Eerste Kamer in de regel tijdens een periode van vier jaar slechts een maal geroepen, de koningin van advies te dienen over de ontstane politieke situatie, mij is de uitzonderlijke eer vergund geweest Hare Majesteit in een jaar tijd vier keer te hebben mogen adviseren.

In de afgelopen jaren lijkt de relatie tussen kiezer en de direct gekozen volksvertegenwoordiging een andere te zijn geworden. Enerzijds zien wij een minder honkvaste kiezer die niet zozeer de inhoud van de boodschap, maar vooral de wijze waarop deze wordt gepresenteerd belangrijk lijkt te gaan vinden. Anderzijds lijken politieke partijen en hun vertegenwoordigers anders dan vroeger voortdurend op zoek naar een optimale synthese van inhoud en vorm van hun boodschap. Zij hebben te maken gekregen met een groeiend ongeduld van de kiezer, die de politiek sterker dan vroeger confronteert met en afrekenet op het antwoord op de vraag waar de oplossingen voor de problemen blijven en hoe die eruit zien.

Deze ontwikkeling heeft zich niet of nauwelijks voorgedaan in de relatie tussen het electoraat van onze Kamer en de in dit huis gekozen volksvertegenwoordigers. Dat hangt uiteraard samen met het feit dat deze Kamer niet rechtstreeks, maar getrapd wordt gekozen. De indirecte relatie zorgt niet zozeer voor een band tussen de kiezer, het statenlid en de gekozene, het lid van deze Kamer, als wel voor een zekere